

EEN GEZONDE WEIDE START MET EEN GEZONDE BODEM

GROND VAN DE ZAAK

Hoe kunnen we de bodem van weides meer in evenwicht brengen? Dat is de vraag die de Bodemkundige Dienst van België, de Hogeschool PXL, Viva Concept en het Regionaal Landschap Lage Kempen zich stelden.

Het antwoord lag binnen handbereik. Elk paard produceert per jaar een enorme hoeveelheid mest. Deze mest terug toedienen aan het land, op een veilige manier, is de opzet van het Leaderproject “Grond van de zaak”. Dit project werd mogelijk gemaakt met steun van het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling. Leader Kempen en Maasland.

Drie paardeneigenaars gingen op hun proefveld aan de slag met het maken van compost en bokashi (Bokashi is Japans voor gefermenteerd) van hun paardenmest.

Ze waren enthousiast over het inzetten van hun eigen mestoverschotten voor het verbeteren van de bodem in hun paardenweide. Het vergroten van de organische stof in de bodem bleek ook een goede hulp om de weide beter bestand te maken tegen droogte.

Toch zijn er ook aandachtspunten. De paardenmest kan parasitaire wormeieren bevatten. We onderzochten of deze wormeieren het composteren en fermenteren (bokashi) van de mest overleven. Wanneer de mest tijdens compostering voldoende verhit (tot 65°C), wordt een groot deel van de wormeieren onschadelijk gemaakt. Compost van paardenmest is dus veiliger om op de weide te gebruiken. Behalve composteren, kan je ook het weidebeheer aanpassen om te voorkomen dat je paarden besmet worden met wormen. Ga

zeker aan de slag met de 10 tips.

Een ander aandachtspunt is de regelgeving over mest. Op de website van de Vlaamse Landmaatschappij (vlm.be) vind je altijd de meest recente wetgeving hierover. Om te composteren en bokashi te maken buiten de mestvaalt, heb je een omgevingsvergunning nodig. Toch denken we dat er toekomst zit in deze manier van mestverwerking voor paardenhouders op kleine schaal.

We geven een samenvatting van onze publicatie. Wil je graag meer weten? Kijk dan op www.opeengoeiwei.be voor de volledige handleiding voor een goed bodembeheer.

WAAROM IS EEN GEZONDE BODEM BELANGRIJK VOOR MIJN PAARD?

Het evenwicht van de weide begint in de bodem. Zorg dragen voor de bodem in je weide is de basis om gezond en smakelijk gras te krijgen. Planten halen hun voedingsstoffen immers uit de bodem. Bevat de bodem niet de juiste combinatie of niet voldoende voedingsstoffen en bodemleven om deze voedingsstoffen vrij te geven, dan kan de plant deze ook niet opnemen. Het gevolg is dat je paard niet alle voedingsstoffen binnen krijgt via het gras of het hooi. Zo ontstaan er tekorten en kan je paard op termijn zelfs ziek worden. Je kan zelf een goede bodemverbeteraar maken door de paardenmest te composteren en eventuele tekorten in mineralen en sporenelementen aan te vullen.

HOE KRIJG JE EEN EVENWICHTIGE WEIDE?

- Kies de juiste mestsoort in een juiste dosis. Zo zorg je voor organische stof en dus voedingsstoffen voor de gewassen.

Doe regelmatig een mestonderzoek om de besmettingsgraad van je paard te kennen. Zo vermijd je kosten voor ontworming en voorkom je resistentie van de parasieten tegen bepaalde middelen.

- Zorg voor meer verschillende soorten gras en kruiden op je weide.
- Beperk pesticiden en kunstmest tot een minimum.
- Voorkom overbegrazing en verdichting.

ZO VERMIJD JE:

- dierenartskosten
- dure voedingssupplementen
- schade aan het grasland

BEMESTING EN BODEM

Voor je aan bemesten denkt: laat een bodemonderzoek uitvoeren! Elke weide is uniek.

Een gezonde bodem is het belangrijkste voor een gezonde weide. Een goede bodemstructuur krijg je door bodemleven en organische stof. Organische meststoffen zoals dierlijke mest en compost verbeteren de structuur en zorgen dat het gras kan groeien. Kunstmest en pesticiden dragen niet bij aan een gezond bodemleven. Wil je veel kruiden en verschillende grassen dan moet je minder mest toevoegen. Wil je veel opbrengst, bemest dan volgens advies en overschrijd zeker de wettelijk toegestane maxima niet! De wettelijke maxima zijn 170 kg/ha totale stikstof afkomstig van dierlijke mest per hectare en 70 kg fosfaat per hectare per jaar. Let op! Paarden die op de weide staan bemesten deze automatisch. Voorkom bodemverdichting en overbegrazing. Grassen en kruiden kunnen niet goed wortelen

Paarden hebben baat bij vezelrijk, maar voedzaam hooi, daarom maai je best wanneer het gras in aar komt.

in verdichte bodem. Bij te grote verdichting is beluchten van de grasmatt aangewezen. Ploegen is niet goed voor het bodemleven.

PAARDENMEST COMPOSTEREN

Waarom zou je zelf paardenmest composteren?

1. Het is een gratis bodemverbeteraar voor de weide
2. Afval wordt grondstof, de kringloop wordt gesloten

HOE?

Combineer paardenmest met extra groen materiaal (keukenafval, grasmaaisel in zeer fijne laagjes, onkruiden zonder zaadlijsten, enz.) en zoveel mogelijk bruin materiaal (hooi, stro, droge bladeren, takken, houtsnippers). Zorg ervoor dat de mest niet aangedrukt wordt en de composthoop niet te hoog of breed wordt zodat er steeds zuurstof tot in de kern van de hoop geraakt. Geduld is een mooie deugd bij het maken van compost.

WEETJES:

- Een gemiddeld paard produceert 15,5 ton mest per jaar.
- Ook bij overbemeste weides blijf je best het bodemleven voeden en de bodemstructuur verbeteren door een minimale gift van 3 ton compost per jaar. Kies voor compost die weinig fosfaat bevat, zoals groencompost van maaisel.
- Wil je een kruidenrijk grasland in stand houden, dan gebruik je best niet meer dan 10 ton compost per jaar.

Nationaal Agrarisch Centrum
partner in agrovorming

NAC VZW

Industrieweg 53

8800 Roeselare

051/26 08 30

0474/26 16 34

mathilde@nacvzw.be

HIPPISCHE OPLEIDINGEN

- Hippisch ondernemer (incl. bedrijfsbeheer)

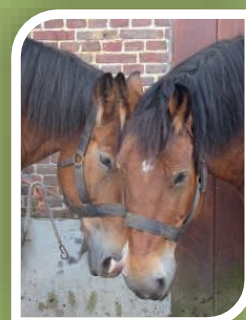
Startdata: juli en september 2020

- Specialisatiecursus paardenhouderij

Startdata: juli 2020

- CE-nascholing (Code 95)

- vakbekwaamheid vervoer van dieren

Volg ons aanbod aan opleidingen over heel Vlaanderen op

www.nacvzw.be

**JOUW
PAARDENWEIDE
DOORGROND:
HANDLEIDING
VOOR EEN GOED
BODEMBEHEER.**

Een gezonde
weide start
met een
gezonde bodem.

- Bij een goede compostering waarbij de temperatuur enkele dagen rond de 65°C schommelt, zullen de meeste parasitaire wormeieren het niet overleven.
- Om verbranding van de compost te voorkomen is het echter even belangrijk dat de temperatuur niet boven de 70°C gaat, in de praktijk gaat het hier regelmatig mis door te grote composthopen.

GRASSEN EN KRUIDEN IN DE PAARDENWEIDE

Ruwvoer van goede kwaliteit bevat een diversiteit aan grassen, bloemen en kruiden. Door goed weidebeheer kan een paard in principe alle voedingselementen via zijn voeding opnemen. Een kruidenrijke weide is niet enkel mooi om te zien, maar is ook goed voor paard én biodiversiteit.

Paarden hebben baat bij vezelrijk, maar voedzaam hooi, daarom maai je best wanneer het gras in aar komt (half juni), niet wachten tot het verkleurt en verdroogt. Er zijn

verschillende manieren om de begrazingsdruk te spreiden en de grasmat gezond te houden: rotatiebegrazing, strookbegrazing (met grote stroken) of het inrichten van een paddock. Na half juli maai je in etappes van binnen naar buiten, zo hou je rekening met weidevogels en andere schuilende dieren. De bodem en vochttoestand bepaalt (na verlagen van de bemesting) welk type kruidenrijk grasland je kan ontwikkelen. Hierbij worden verschillende graslandfasen doorlopen. Ook hier is organisatie vereist om de verspreiding van ongewenste soorten zoals jacobskruiskruid en ridderzuring te voorkomen.

ONTWORMEN

Doe regelmatig een mestonderzoek om de besmettingsgraad van je paard te kennen. Zo vermijd je kosten voor ontworming en voorkom je resistentie van de parasieten tegen bepaalde middelen.

Denk na over een begrazingsplan. Gebruik bijvoorbeeld strook-, of rotatiebegrazing.

Verwijder in standweides drie keer per week de mest. Zo krijgen bloedwormeitjes geen kans om uit te komen. Of maai en sleep het weiland na begrazing. Uitdroging en UV-licht doden de wormeitjes. Best laat je in dit geval dan de paarden in hetzelfde seizoen niet nog eens terugkeren naar het zelfde weiland. Combineer hooien en grazen. In goed droog hooi kunnen parasitaire wormen niet overleven en zo gun je de weide een pauze van enkele maanden. Gun je weide winterrust.

Wissel af met andere grazers zoals koeien en schapen. Voorkom compactering en overbezetting, want parasieten houden van een nat weiland. Hou na het ontwormen je paarden 7 dagen op de paddock of in de stal. Zo voorkom je dat schadelijke stoffen én resistente wormen op de weide komen. Hou nieuwe paarden even apart en test hen op besmetting. Plaats de mesthoop niet naast het weiland. Bij nat weer kruipen de wormen tot 3 meter buiten de mesthoop.

Volg onze facebook pagina en bezoek de website voor meer informatie. Of kom naar de bodemcafé's. Datums en locaties kan je ook op de website terugvinden. 🐾

Tekst en foto's: Helena Vanrespaille Bodemkundige Dienst van België, Sam Ottoy Hogeschool PXL, Valentijn Docquier Viva Concept en Joke Timmermans projectcoördinator Regionaal Landschap Lage Kempen

**Uw partner in
de paardenhouderij!**

**Vergunningen - Ontwerp
Mestadministratie**

*www.dlv.be - info@dlv.be
gratis nummer 0800 90 910*